

Behandlingstiden vid ortognatisk kirurgi kartlagd

SAMMANFATTAT Den totala behandlingstiden vid ortognatisk kirurgi har kartlagts i en studie där sju kliniker ingick. Tiden för preoperativ och total ortodonti var betydligt kortare på Käkkliniken vid Universitetssjukhuset i Linköping än på de övriga klinikerna, medan tiden för postoperativ ortodonti var signifikant längre.

Godkänd för publicering 31 augusti 2009

Snjezana Slavnic
Specialisttandläkare i ortodonti, Centrum för ortodonti/pedodonti, Norrköping/Linköping
E-post: snjezana.slavnic@lio.se

Handledare:
Agneta Marcusson
Ötdl, Med dr, Käkkliniken, Universitetssjukhuset, Linköping

En del patienter med stora bettfel kan inte behandlas med tillfredsställande resultat med enbart ortodonti. Stora bettavvikelser kräver kombinerad ortodontisk och ortognatisk kirurgisk behandling. Nurminen et al [3] fann att 79 procent av patienterna upplevde betydlig smärta från den ortodontiska apparaturen samt att en tredjedel upplevde den ortodontiska behandlingen som svårast på grund av behandlingstidens längd.

Målet med vår studie var att

1. utvärdera pre-, post- och total behandlingstid för ortodonti vid ortognatkirurgisk behandling
2. hitta eventuellt samband mellan den ortodontiska behandlingstiden och faktorer så som kön, bettfel, antal ordinarie eller akuta besök samt kliniken där den ortodontiska behandlingen utfördes (Käkkliniken eller utomstående specialistkliniker för ortodonti).

En retrospektiv studie har utförts omfattande 207 av 233 patienter som behandlades med ortognatisk kirurgi på Käkkliniken vid Universitetssjukhuset i Linköping mellan år 2000 och 2005. 26 patienter exkluderades på grund av syndromdiagnos, eller att ingen ortodonti behövde utföras eller att en större del av behandlingen inte var ut-

förd på hemmakliniken. En del patienter har fått sin ortodontiska behandling (pre- och postoperativ) vid Käkkliniken (n = 58) och de andra vid sex utomstående ortodontikliniker (n = 149). 107 av de 207 patienterna var kvinnor (52 procent) och 100 var män (48 procent). Genomsnittlig ålder vid tiden för operation var 24,2 år (15,8–56,9 år). Tidsåtgång för preoperativ ortodonti räknades från separering inför bandsättning till den sista justeringen före operation. Postoperativa ortodontins längd räknades från den första justeringen efter operation till avbandning och den totala tiden för ortodonti räknades från separering till avbandning.

Medianvärde för den preoperativa ortodontin var 19,2 (2,4–68,4) månader, för den postoperativa ortodontin 4,6 (0–18,8) månader och för den totala ortodontin 27,5 (5,9–79,1) månader. Behandlingstidens längd var inte statistiskt signifikant beroende av kön, diagnos, antal ordinarie eller akuta besök. Det fanns dock signifikant skillnad i behandlingstid mellan Käkkliniken och övriga kliniker. Tid för preoperativ och total ortodonti var betydligt kortare, medan tid för postoperativ ortodonti var signifikant längre vid Käkkliniken. Universitetskliniken hade betydligt mindre antal ordinarie besök men det fanns ingen signifikant skillnad i antalet akuta besök mellan de olika klinikgrupperna.

Diskussion

Medianvärde för den totala tiden för ortodontisk behandling i vår studie var 27,8 månader vilket stämmer bra överens med resultat från studier om behandlingstidens längd för konventionell ortodonti [4, 5, 6]. Tidigare studier har tagit hänsyn till flera faktorer än vår studie som kunde ha varit av betydelse för behandlingstidens längd och visat att de enda signifikanta faktorerna var kliniken där behandlingen utfördes och behandlaren erfarenhet. Därför och för enkelhetens skull har vi valt att ta hänsyn bara till fyra faktorer: kön, diagnos, antal ordinarie eller akuta besök och klinik där den ortodontiska behandlingen har utförts, vilket är i god överensstämmelse med resultat från tidigare studie [1, 2]. Även om skillnaden i behandlingstiden mellan Käkkliniken och de andra ortodontiklinikerna är signifikant är den ändå inte stor, vilket kan förklaras med en väl fungerande konsultverksamhet som Käkklinikens ortodontister utför gentemot de andra ortodontiklinikerna.

REFERENSER

1. Proffit WR, Miguel JA. The duration and sequencing of surgical-orthodontic treatment. *Int J Adult Orthognat Surg* 1995; 10: 35–42.
2. Dowling PA, Espeland E, Krogstad O, Stenvik A, Kelly A. Duration of orthodontic treatment involving orthognathic surgery. *Int J Adult Orthod Orthognath Surg* 1999; 14: 146–52.
3. Nurminen L, Pietilla T, Vinkka-Puhakka H. Motivation for and satisfaction with orthodontic-surgical treatment, a retrospective study of 28 patients. *Eur J Orthod* 1999; 21: 79–87.
4. Fink DF, Smith RJ. The duration of orthodontic treatment. *Am J Orthod Dentofacial Orthop* 1992; 102: 45–51.
5. Taylor PJS, Kerr WJS. Factors associated with standard and duration of orthodontic treatment. *Br J Orthod* 1996; 23: 335–41.
6. Vig PS, Weintraub JA, Brown C, Kowalski CJ. The duration of orthodontic treatment with or without extractions: A pilot study of five selected practices. *Am J Orthod Dentofac Orthop* 1990; 97: 45–51.